ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 26ης Οκτωβρίου 1995 *

Στην υπόθεση Τ-185/94,

Geotronics SA, εταιρία γαλλικού δικαίου, με έδρα τη Lognes (Γαλλία), εκπροσωπουμένη από τον Tommy Pettersson, δικηγόρο του δικηγορικού συλλόγου της Σουηδίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο των Arendt και Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

προσφεύγουσα-ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από την Karen Banks και, κατά την προφορική διαδικασία, από τον John Forman, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής-εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο, αφενός, την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 10ης Μαρτίου 1994, με την οποία η Επιτροπή απέρριψε την προσφορά που

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υπέβαλε η προσφεύγουσα, στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE, για την προμήθεια ηλεκτρονικών ταχυμέτρων (αποστασιομέτρων) και, αφετέρου, την αποκατάσταση, δυνάμει των άρθρων 178 και 215 της Συνθήκης ΕΚ, της ζημίας που υπέστη η προσφεύγουσα συνεπεία της επίδικης αποφάσεως,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Schintgen και R. García-Valdecasas, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 21ης Ιουνίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1 Το πρόγραμμα PHARE, το οποίο βασίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3906/89 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με την οικονομική ενίσχυση υπέρ της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της

Πολωνίας (ΕΕ L 375, της 23ης Δεκεμβρίου 1989, σ. 11, στο εξής: κανονισμός 3906/89), που τροποποιήθηκε από τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 2698/90 του Συμβουλίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1990 (ΕΕ L 257, σ. 1), 3800/91 του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 357, σ. 10), και 2334/92 του Συμβουλίου, της 7ης Αυγούστου 1992 (ΕΕ L 227, σ. 1), με σκοπό την επέκταση της οικονομικής ενισχύσεως σε άλλες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, αποτελεί το πλαίσιο μέσω του οποίου η Ευρωπαϊκή Κοινότητα διοχετεύει την οικονομική ενίσχυση στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης για την πραγματοποίηση δράσεων με σκοπό την ενίσχυση της διαδικασίας της οικονομικής και κοινωνικής μεταρρυθμίσεως που έχει αρχίσει στις χώρες αυτές.

2 Στις 9 Ιουλίου 1993, η Επιτροπή, «επ' ονόματι της Ρουμανικής Κυβερνήσεως», και το ρουμανικό Υπουργείο Γεωργίας και Βιομηχανίας Τροφίμων άρχισαν από κοινού τη διαδικασία προκλήσεως υποβολής προσφορών, μέσω της «EC/PHARE Programme Management UNIT-Bucharest» (Μονάδα του Βουκουρεστίου για τη διαχείριση του προγράμματος ΕΚ/PHARE, στο εξής: Μονάδα Βουκουρεστίου), η οποία είναι αρχή αντιπροσωπεύουσα το Ρουμανικό Δημόσιο και στην οποία έχει ανατεθεί το πρόγραμμα, για την προμήθεια ηλεκτρονικών ταχυμέτρων (total stations) στο ρουμανικό Υπουργείο Γεωργίας και Βιομηχανίας Τροφίμων, για να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο του προγράμματος μεταρρυθμίσεως του κτηματολογίου στη Ρουμανία. Δυνάμει του άρθρου 2 των γενικών όρων της περιορισμένης προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών, ο εν λόγω εξοπλισμός έπρεπε να είναι καταγωγής των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή των κρατών που αφορά το πρόγραμμα PHARE.

3 Στις 16 Ιουλίου 1993, η εταιρία γαλλικού δικαίου Geotronics SA (στο εξής: Geotronics ή προσφεύγουσα), η οποία είναι θυγατρική κατά το 100 % της σουηδικής εταιρίας Geotronics AB, υπέβαλε προσφορά για την προμήθεια 80 πλήρων εγκαταστάσεων τύπου Geodimeter 510 N (electronic total stations with inbuilt memory for data storage).

4 Με τηλεομοιοτυπία της 18ης Οκτωβρίου 1993, η Μονάδα Βουκουρεστίου ανακοίνωσε στην προσφεύγουσα ότι η προσφορά της είχε γίνει δεκτή και ότι στην αρμόδια αρχή (contracting authority) θα υποβαλλόταν μια σύμβαση προς έγκριση.

5 Με τηλεομοιοτυπία της 19ης Νοεμβρίου 1993, η Επιτροπή ανακοίνωσε στην προσφεύγουσα ότι η επιτροπή αξιολογήσεως (evaluation committee) της είχε συστήσει να αναθέσει στην προσφεύγουσα την επίδικη αγορά, αλλά ότι αμφέβαλε ως προς την καταγωγή των προτεινομένων από την Geotronics προϊόντων και ότι θα επιθυμούσε να έχει σχετικές διευκρινίσεις.

6 Με επιστολή της 14ης Δεκεμβρίου 1993, η Geotronics παρέσχε στην Επιτροπή διευκρινίσεις επί της συναρμολογήσεως των ταχυμέτρων και την πληροφόρησε ότι τα ταχύμετρα κατασκευάζονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο.

7 Στις 2 Μαρτίου 1994, η προσφεύγουσα γνωστοποίησε στην Επιτροπή ότι είχε πληροφορηθεί ότι η προσφορά της θα απερρίπτετο με την αιτιολογία ότι ο προταθείς εξοπλισμός ήταν σουηδικής καταγωγής. Επειδή έκρινε ότι, από την έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 1994 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΕ L 1, σ. 3, στο εξής: συμφωνία ΕΟΧ), η κατάσταση είχε μεταβληθεί όσον αφορά τα κριτήρια σχετικά με την καταγωγή των προϊόντων, η προσφεύγουσα προέτεινε στην Επιτροπή να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία της περιορισμένης προσκλήσεως προς υποβολήν προσφορών.

8 Με τηλεομοιοτυπία της 10ης Μαρτίου 1994 η οποία απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα, η Επιτροπή απέρριψε την προσφορά της με την αιτιολογία ότι, αντιθέτως προς τις προϋποθέσεις που ισχύουν για την περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολήν προσφορών, ο προταθείς από την Geotronics εξοπλισμός δεν ήταν καταγωγής των κρατών μελών της Κοινότητας ή κράτους που αφορά το πρόγραμμα PHARE.

9 Στις 11 Μαρτίου 1994, η Επιτροπή πληροφόρησε τη Μονάδα Βουκουρεστίου ότι, μετά την εξέταση των δύο προσφορών που υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία της περιορισμένης προσκλήσεως προς υποβολήν προσφορών για τα ηλεκτρονικά ταχύμετρα, θεωρούσε ότι μόνον η προσφορά μιας γερμανικής

επιχειρήσεως πληρούσε τις απαιτούμενες εντός του πλαισίου της περιορισμένης προσκλήσεως προς υποβολήν προσφορών προϋποθέσεις και ότι η προσφορά αυτή ήταν αποδεκτή. Συνεπώς, η Επιτροπή ζήτησε από τη Μονάδα Βουκουρεστίου να έρθει σε επαφή με τη γερμανική αυτή επιχείρηση προκειμένου να οριστικοποιηθεί η σύμβαση.

10 Υπό τις συνθήκες αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Απριλίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

11 Με χωριστό δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου αυθημερόν, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει του άρθρου 185 της Συνθήκης, αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων με αντικείμενο την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

12 Στις 17 Μαΐου 1994, η Μονάδα Βουκουρεστίου πληροφόρησε την Επιτροπή ότι το Ρουμανικό Υπουργείο Γεωργίας και Βιομηχανίας Τροφίμων, αρμοδία αρχή, έλαβε στις 15 Απριλίου 1994 την απόφαση να κατακυρώσει τη σύμβαση υπέρ της γερμανικής επιχειρήσεως.

13 Την ίδια ημέρα, η Μονάδα Βουκουρεστίου πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι, λόγω του ότι η προσφορά της δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις σχετικά με τα κριτήρια καταγωγής που καθορίζονταν στην περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολήν προσφορών, οι ρουμανικές αρχές αδυνατούσαν να κατακυρώσουν υπέρ αυτής την εν λόγω σύμβαση.

14 Με απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, αφού ακούστηκαν οι παρατηρήσεις των διαδίκων, η υπόθεση ανατέθηκε στο τέταρτο τμήμα, συγκείμενο από τρεις δικαστές.

15 Με διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, T-185/94 R, Geotronics κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-519), απορρίφθηκε η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων της προσφεύγουσας.

16 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς την προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Εντούτοις, στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει τη συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ της Επιτροπής και του ρουμανικού κράτους το οποίο αφορά το πρόγραμμα PHARE.

17 Κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 21ης Ιουνίου 1995 αγόρευσαν οι διάδικοι και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

Αιτήματα των διαδίκων

18 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

1) να ακυρώσει την απόφαση που απευθύνθηκε στη Geotronics, την οποία έλαβε η Επιτροπή και η οποία απορρίπτει την προσφορά της Geotronics, όπως κοινοποιήθηκε με τηλεομοιοτυπία παραληφθείσα από την Geotronics στις 10 Μαρτίου 1994·

και, επικουρικώς,

2) να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαταστήσει τη ζημία που προκάλεσε στην Geotronics λαμβάνοντας την προαναφερθείσα απόφαση, ανερχόμενη σε 500 400 ECU, πλέον των τόκων για κάθε ημερολογιακό μήνα 30 ημερών με το επιτόκιο LIBOR (London interbank offered rate), πλέον 1 % του ποσού αυτού από την ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιήθηκε η απόφαση της Επιτροπής στην Geotronics μέχρις ολοσχερούς εξοφλήσεως·

3) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

19 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

1) να απορρίψει την προσφυγή ως εν μέρει απαράδεκτη και, κατά τα λοιπά, ως αβάσιμη·

2) να καταδικάσει την Geotronics στα έξοδα της παρούσας διαδικασίας.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

20 Η Επιτροπή προβάλλει το απαράδεκτο της προσφυγής ακυρώσεως για τον λόγο ότι η προσβαλλόμενη επιστολή της 10ης Μαρτίου 1994 δεν αποτελεί απόφαση έχουσα έννομα αποτελέσματα τα οποία είναι δεσμευτικά και ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα της προσφεύγουσας (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιανουαρίου 1993, C-257/90, Italsolar κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-9, σκέψη 21). Ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με τους κανόνες κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών των κρατών τα οποία αφορά το πρόγραμμα PHARE στο πλαίσιο της διαδικασίας προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών, δεν μπορεί να υπάρξει, έναντι των επιχειρήσεων που υποβάλλουν προσφορές, πράξη της Επιτροπής που να έχει τον χαρακτήρα αποφάσεως και να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.

21 Συναφώς, η Επιτροπή εξηγεί ότι το πρόγραμμα PHARE χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (στο εξής: γενικός προϋπολογισμός) και ότι οι συμβάσεις ανατίθενται σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό της 21ης Δεκεμβρίου 1977 που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό (ΕΕ L 356, σ. 1, στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός) και ειδικότερα προς τις διατάξεις του τίτλου IX σχετικά με τις εξωτερικές ενισχύσεις, όπως τροποποιήθηκαν από τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 610/90 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 1990 (ΕΕ L 70, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 610/90). Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, στην Επιτροπή εναπόκειται να εγκρίνει τις προτάσεις αναθέσεως των συμβάσεων, ενώ στο δικαιούχο κράτος

εναπόκειται να υπογράφει τους προϋπολογισμούς δαπανών και να προβαίνει στη σύναψη των συμβάσεων και τροποποιήσεων και να τους κοινοποιεί στη συνέχεια στην Επιτροπή.

22 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι συμφωνίες-πλαίσια που έχουν συναφθεί μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών τα οποία αφορά το πρόγραμμα PHARE εκφράζουν την ούτως καθορισθείσα κατανομή των ρόλων. Εξάλλου, επισημαίνει ότι οι μονάδες για τη διαχείριση των προγραμμάτων (Programme Management Unit), υπεύθυνες για τη θέση σε εφαρμογή και διαχείριση κάθε προγράμματος, δεν αποτελούν μέρος της διοικητικής διαρθρώσεως της Επιτροπής, αλλά ότι εξασφαλίζουν, για λογαριασμό της κυβερνήσεώς τους, τη διεξαγωγή όλων των φάσεων του προγράμματος για τις οποίες ο δημοσιονομικός κανονισμός αναθέτει την ευθύνη στο δικαιούχο κράτος.

23 Επομένως, κατά την Επιτροπή η διαδικασία συνάψεως συμβάσεων που θεσπίζει το πρόγραμμα PHARE μπορεί να συγκριθεί με τη διαδικασία που εφαρμόζεται στις συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως (στο εξής: ΕΤΑ), σύμφωνα με τις διατάξεις της τρίτης συμβάσεως μεταξύ των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού και των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΑΚΕ-ΕΟΚ) που υπογράφηκε στη Λομέ στις 8 Δεκεμβρίου 1984 (ΕΕ 1986, L 86, σ. 3). Συναφώς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις συμβάσεις δημοσίων έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΑ (αποφάσεις Italsolar κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 22, και της 29ης Απριλίου 1993, C-182/91, Forafrique Burkinabe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2161, σκέψεις 23 έως 24), αυτές οι συμβάσεις δημοσίων έργων παραμένουν εθνικές συμβάσεις για την προετοιμασία, τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη των οποίων είναι υπεύθυνες μόνον οι αρχές των δικαιούχων της χρηματοδοτήσεως κρατών και ότι οι παρεμβάσεις της Επιτροπής στη διαδικασία συνάψεως των συμβάσεων αυτών αποσκοπούν μόνο στη διαπίστωση του αν πληρούνται ή όχι οι όροι της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως. Εν προκειμένω, η επιστολή του Υπουργείου Γεωργίας και Βιομηχανίας Τροφίμων της Ρουμανίας, της 17ης Μαΐου 1994, με την οποία η αρμόδια ρουμανική αρχή πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι δεν θα συνάψει τη σύμβαση μαζί της, αποτελεί τη βλαπτική για την προσφεύγουσα απόφαση.

24 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στο μέτρο που η επιστολή που της απευθύνθηκε στις 10 Μαρτίου 1994 εκφράζει την απόφαση της Επιτροπής να απορρίψει την προσφορά της προσφεύγουσας αφού οι ρουμανικές αρχές προτίμησαν την προσφορά άλλου υποβαλόντος προσφορά, η επιστολή αυτή

παρήγαγε έναντι αυτής δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα και ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντά της αλλοιώνοντας προδήλως τη νομική της κατάσταση. Επισημαίνει ότι η Επιτροπή, ακόμη και αν δεν αποτελεί την αρμοδία αρχή κατά την έννοια των διατάξεων του προγράμματος PHARE, έχει αποφασιστικό ρόλο στο πλαίσιο της διαδικασίας χρηματοδοτήσεως του προγράμματος PHARE, καθορίζοντας τις προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληροί μία προσφορά δυναμένη να γίνει δεκτή και έχοντας την ευθύνη της διαδικασίας της περιορισμένης προσκλήσεως για υποβολή προσφορών. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται, αφενός, από τη διατύπωση που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην επιστολή που απηύθυνε στην προσφεύγουσα στις 10 Μαρτίου 1994, όπου καταλήγει ότι «δεν μπορεί να εγκρίνει την ανάθεση της προμηθείας στην Geotronics» και ότι δεν «θα επαναλάβει τη διαδικασία προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών» και, αφετέρου, από τη διατύπωση της επιστολής της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 1994, με την οποία κάλεσε τις ρουμανικές αρχές να διαπραγματευθούν τη σύμβαση με τον άλλον υποβαλόντα προσφορά.

25 Απαντώντας στην άποψη της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία η επιστολή που απηύθυναν στις 17 Μαΐου 1994 οι ρουμανικές αρχές προς την προσφεύγουσα αποτελεί τη βλαπτική για την προσφεύγουσα απόφαση, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι οι ρουμανικές αρχές είχαν αρχικώς διατυπώσει ευνοϊκή γνώμη επί της προσφοράς της Geotronics για να την ανακαλέσουν στη συνέχεια, βάσει αποφάσεως της Επιτροπής περί απορρίψεως της προσφοράς της Geotronics λόγω του ότι ο προταθείς εξοπλισμός δεν ήταν κοινοτικής καταγωγής. Επομένως, το μέτρο αυτό που έλαβε η Επιτροπή για να θέσει εκποδών την Geotronics παρήγαγε δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα για την προσφεύγουσα και έβλαψε τα συμφέροντά της.

26 Όσον αφορά τη νομολογία που επικαλείται η Επιτροπή προς στήριξη του ισχυρισμού της περί απαραδέκτου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι κάθε προσέγγιση προς τις κοινοτικές ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του ΕΤΑ δυνάμει της τρίτης συμβάσεως της Λομέ είναι αλυσιτελής εν προκειμένω. Εξηγεί ότι, αντιθέτως προς τα άρθρα 8, 9 και 10 του κανονισμού 3906/89, τα οποία ορίζουν την Επιτροπή ως αρμόδια αρχή για το σύνολο του συστήματος ενισχύσεων, η τρίτη σύμβαση της Λομέ περιορίζει τον ρόλο της Επιτροπής στη χρηματοδότηση των σχεδίων ενισχύσεως. Έτσι, στο πλαίσιο των ενισχύσεων που χορηγούνται από το ΕΤΑ, μόνον οι εθνικές αρχές συνδιαλέγονται με τους υποβάλλοντες προσφορές, ενώ η Επιτροπή περιορίζεται στη συνεργασία με τα κράτη ΑΚΕ για τη χρηματοδότηση των σχεδίων ενισχύσεων, ενώ, στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE, η Επιτροπή συναλλάσσεται απευθείας τόσο με τις εθνικές αρχές όσο και με τους διαφόρους προσφέροντες. Εξάλλου, το

πρόγραμμα PHARE χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό και αποτελεί συνεπώς κοινοτική δραστηριότητα, ενώ το ΕΤΑ δεν αποτελεί μέρος του κοινοτικού προϋπολογισμού και δεν διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες προϋπολογισμού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

27 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τον βασικό κανονισμό του προγράμματος PHARE, οι ενισχύσεις χορηγούνται από την Κοινότητα, είτε αυτοτελώς, είτε με συγχρηματοδότηση των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, των τρίτων χωρών ή πολυμελών οργανισμών ή των ιδίων των κρατών που αφορά το πρόγραμμα.

28 Στη συνέχεια, πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE χρηματοδοτούνται από τον γενικό προϋπολογισμό, σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, όπως τροποποιήθηκε μεταξύ άλλων, από τον κανονισμό 610/90, του οποίου οι διατάξεις του τίτλου IX εφαρμόζονται στις εξωτερικές ενισχύσεις.

29 Δυνάμει των άρθρων 107 και 108, παράγραφος 2, του κανονισμού 610/90, η εφαρμογή των δράσεων και σχεδίων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της πολιτικής συνεργασίας της Κοινότητας πραγματοποιείται από το δικαιούχο κράτος σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή, η οποία, ως διαχειριστής της ενισχύσεως, χορηγεί τα κονδύλια και έχει το καθήκον να διασφαλίζει την ισότητα των όρων συμμετοχής στην υποβολή προσφορών, την εξάλειψη των διακρίσεων και την επιλογή της συμφερότερης οικονομικά προσφοράς.

30 Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 109, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού το δικαιούχο κράτος αρχίζει τη διαδικασία προσκλήσεως υποβολής προσφορών, λαμβάνει τις προσφορές, προεδρεύει στη διαδικασία αναλύσεώς τους και εγκρίνει τα αποτελέσματα της όλης διαδικασίας υποβολής προσφορών. Το

δικαιούχο κράτος υπογράφει επίσης τις συμβάσεις, τροποποιήσεις και προϋπολογισμούς δαπανών και τις κοινοποιεί εν συνεχεία στην Επιτροπή. Προκύπτει εντεύθεν ότι η εξουσία κατακυρώσεως μιας συμβάσεως ανήκει στο δικαιούχο κράτος το οποίο αφορά το πρόγραμμα PHARE. Κατά τη δημόσια συνεδρίαση, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας δέχθηκε επ' αυτού ότι, εν προκειμένω, η Ρουμανική Κυβέρνηση ήταν ελεύθερη να αναθέσει την προμήθεια στην Geotronics, παρά την άρνηση της Επιτροπής να της χορηγήσει την ενίσχυση της Κοινότητας.

31 Από αυτήν την κατανομή αρμοδιοτήτων προκύπτει ότι οι συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα PHARE πρέπει να θεωρούνται ως εθνικές συμβάσεις που συνδέουν μόνον το δικαιούχο κράτος και τον επιχειρηματία. Πράγματι, η προετοιμασία, η διαπραγμάτευση και η σύναψη των συμβάσεων διενεργούνται μόνον μεταξύ των δύο αυτών εταίρων.

32 Αντιθέτως, καμία έννομη σχέση δεν δημιουργείται μεταξύ των υποβαλλόντων προσφορές και της Επιτροπής, εφόσον η Επιτροπή περιορίζεται να λαμβάνει, επ' ονόματι της Κοινότητας, τις αποφάσεις χρηματοδοτήσεως και οι πράξεις της δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να αντικαθίσταται, έναντι αυτών, η απόφαση του κράτους το οποίο αφορά το πρόγραμμα PHARE από κοινοτική απόφαση. Συνεπώς, εν προκειμένω, δεν υφίσταται, ως προς τους προσφέροντες, πράξη της Επιτροπής δυναμένη να αποτελέσει αντικείμενο και προσφυγής δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (στο εξής: Συνθήκη· βλ., κατ' αναλογίαν, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1984, 126/83, STS κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 2769, σκέψεις 18 και 19, της 10ης Ιουλίου 1985, 118/83, CMC κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2325, σκέψεις 28 και 29, Italsolar κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψεις 22 και 26, και Forafrique Burkinabe κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 23).

33 Συνεπώς, η επιστολή της 10ης Μαρτίου 1994, με την οποία η Επιτροπή πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι ήταν αναγκασμένη να απορρίψει την προσφορά της λόγω της μη κοινοτικής καταγωγής του προτεινομένου εξοπλισμού, δεν μπορεί, παρά τη διατύπωση που χρησιμοποίησε η Επιτροπή, να θεωρηθεί ως πράξη της Επιτροπής που παρήγαγε έννομα αποτελέσματα δεσμευτικά και ικανά να επηρεάσουν τη νομική κατάσταση της προσφεύγουσας.

34 Εξάλλου, είναι χρήσιμο να προστεθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, ενδεχόμενη ακύρωση της επιστολής της Επιτροπής της 10ης Μαρτίου 1994 δεν μπορεί να ωφελήσει την προσφεύγουσα δεδομένου ότι δεν μπορεί, ως εκ της φύσεώς της, να θέσει υπό αμφισβήτηση το θέμα της συμβάσεως η οποία συνδέει τη Ρουμανική Κυβέρνηση με τη γερμανική επιχείρηση στην οποία ανατέθηκε η προμήθεια.

35 Επομένως, τα αιτήματα περί ακυρώσεως της επιστολής της Επιτροπής της 10ης Μαρτίου 1994 πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.

Επί της ουσίας

Επί των αιτημάτων αποζημιώσεως

Επί της στοιχειοθετήσεως της ευθύνης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

36 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, απορρίπτοντας την προσφορά της Geotronics λόγω της καταγωγής των προτεινομένων προϊόντων, παραβίασε τη συμφωνία ΕΟΧ και υπέπεσε σε πταίσμα το οποίο εμπίπτει στο πεδίο της εξωσυμβατικής της ευθύνης και επομένως πρέπει να αποκαταστήσει την προκληθείσα ζημία.

37 Η Επιτροπή υποστηρίζει, αναφερόμενη στην επιχειρηματολογία που ανέπτυξε όσον αφορά τα αιτήματα ακυρώσεως, ότι δεν έπραξε παρανόμως και ότι δεν υπέχει, συνεπώς, ευθύνη για τη ζημία την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη η προσφεύγουσα. Προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς της και της ζημίας την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη η προσφεύγουσα.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

38 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι το απαράδεκτο της προσφυγής ακυρώσεως δεν επιφέρει το απαράδεκτο της αγωγής αποζημιώσεως, εφόσον η αγωγή αποζημιώσεως έχει θεσπισθεί ως αυτοτελές ένδικο βοήθημα (βλ. την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 1986, 175/84, Krohn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 753, σκέψη 32).

39 Στη συνέχεια, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE, η ευθύνη για τη χρηματοδότηση των σχεδίων έχει ανατεθεί στην Επιτροπή. Επομένως, η περίπτωση πράξεων ή συμπεριφοράς της Επιτροπής, των υπηρεσιών της ή μεμονωμένων υπαλλήλων, στο πλαίσιο αναθέσεως ή εκτελέσεως των σχεδίων που χρηματοδοτούνται δυνάμει του προγράμματος PHARE, οι οποίες επιφέρουν βλάβη σε τρίτους, δεν μπορεί να αποκλεισθεί και ότι κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι υπέστη ζημία από τέτοιες πράξεις ή συμπεριφορά πρέπει να έχει τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως δυνάμει των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, υπό τον όρον ότι αποδεικνύει το παράνομον της συμπεριφοράς που προσάπτεται στα κοινοτικά όργανα, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συναφείας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (βλ., κατ' αναλογίαν, την απόφαση CMC κ.λπ. κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 31).

40 Συνεπώς, μπορεί να ελεγχθεί εάν η Επιτροπή διέπραξε σφάλμα για το οποίο υπέχει ευθύνη υπό την έννοια του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης και να εξετασθεί, συναφώς, εάν παραβίασε τη συμφωνία ΕΟΧ.

Επί του λόγου που αντλείται από την παραβίαση της συμφωνίας ΕΟΧ

— Επιχειρήματα των διαδίκων

41 Καταρχάς, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η συμφωνία ΕΟΧ, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1994, επεκτείνει το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

της κοινοτικής νομοθεσίας και νομολογίας σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, τον ανταγωνισμό και τους λοιπούς κοινούς κανόνες στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (στο εξής: ΕΖΕΣ) τα οποία έχουν υπογράψει τη συμφωνία ΕΟΧ.

42 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προκειμένη περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας ΕΟΧ στο μέτρο που αφορά ένα καθεστώς εξωτερικής ενισχύσεως στο οποίο εμπλέκονται ιδιώτες και προϊόντα επί των οποίων οι διατάξεις της συμφωνίας ΕΟΧ μπορούν να τύχουν εφαρμογής.

43 Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο αποκλεισμός προϊόντων λόγω της μη κοινοτικής καταγωγής τους συνιστά διάκριση υπό την έννοια του άρθρου 4 της συμφωνίας ΕΟΧ, το οποίο, όπως και το άρθρο 6 της Συνθήκης, εφαρμόζεται αυτοτελώς σε όλες τις καταστάσεις που διέπονται από το κοινοτικό δίκαιο εν απουσία ειδικών κανόνων περί απαγορεύσεως των διακρίσεων (βλ. τις αποφάσεις της 13ης Φεβρουαρίου 1985, 293/83, Gravier, Συλλογή 1985, σ. 593, και της 30ής Μαΐου 1989, 305/87, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1989, σ. 1461).

44 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ακόμη, ότι η Επιτροπή, αρνούμενη να εξετάσει μια προσφορά λόγω της μη κοινοτικής καταγωγής των προτεινομένων προϊόντων, προβαίνει σε δυσμενή διάκριση δυναμένη να επιφέρει στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των προϊόντων που κατάγονται από την Κοινότητα και των προϊόντων των χωρών ΕΖΕΣ, καθόσον τα πρώτα θα ετύγχαναν ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Επιπλέον, η διάκριση στην οποία προβαίνει η Επιτροπή αποτελεί εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων υπό την έννοια των άρθρων 8 και 11 της συμφωνίας ΕΟΧ και παραβιάζει τις διατάξεις και ρυθμίσεις περί συμβάσεων δημοσίων έργων δυνάμει του άρθρου 65, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΟΧ.

45 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι η συμφωνία ΕΟΧ δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, ισχυριζόμενη, καταρχάς, ότι η περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολή προσφορών άρχισε πριν από την έναρξη της ισχύος της συμφωνίας ΕΟΧ και ότι,

δυνάμει της αρχής της μη αναδρομικότητας, η έναρξη της ισχύος της δεν συνεπάγεται την υποχρέωση ενάρξεως εκ νέου της επίδικης διαδικασίας προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών. Εξάλλου, μια απόφαση πρέπει πάντοτε να συνάδει προς τους όρους της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών, η οποία, εν προκειμένω, είχε ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της ισχύος της συμφωνίας ΕΟΧ οπότε δεν μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση από την απόφαση υπέρ συγκεκριμένου προσφέροντος.

46 Στη συνέχεια, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, δεν υπάρχει, εν προκειμένω, παράβαση των άρθρων 4, 8, 11 και 65, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΟΧ, δεδομένου ότι τα εμπορεύματα προορίζονται για τη Ρουμανία, η οποία δεν αποτελεί μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ, και εξ αυτού του γεγονότος δεν υπάρχει ούτε κυκλοφορία εμπορευμάτων ούτε συμφωνίες σχετικά με συμβάσεις δημοσίων έργων στο εσωτερικό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

47 Η Επιτροπή προσθέτει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας ΕΟΧ που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεν συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση του κοινοτικού προϋπολογισμού και, συνεπώς, δεν συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση του προγράμματος PHARE. Συνεπώς, δεν θα ήταν φυσιολογικό οι χώρες αυτές να μπορούν να απαιτούν, στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινοτικών ενισχύσεων, να γίνονται δεκτά τα προϊόντα καταγωγής των χωρών αυτών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

48 Καταρχάς, το Πρωτοδικείο σημειώνει ότι, ελλείψει μεταβατικών διατάξεων, η συμφωνία ΕΟΧ παράγει όλα τα αποτελέσματά της από την έναρξη της ισχύος της, δηλαδή την 1η Ιανουαρίου 1994, και επομένως εφαρμόζεται στις έννομες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν μετά την έναρξη της ισχύος της.

49 Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εν προκειμένω, η περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολή προσφορών, στην οποία προέβη η Επιτροπή επ' ονόματι της Ρουμανικής Κυβερνήσεως, στις 9 Ιουλίου 1993, καθόρισε το νομικό πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως της συμβάσεως, ιδιαίτερα όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με την καταγωγή των επιδίκων προϊόντων.

50 Όμως, τόσο η Επιτροπή, καθορίζοντας τους γενικούς όρους της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών της 9ης Ιουλίου 1993, όσο και η προσφεύγουσα, υποβάλλοντας την προσφορά της στις 16 Ιουλίου 1993, έπρεπε ευλόγως να αναμένουν ότι η απόφαση περί αναθέσεως της προμηθείας από την Κοινότητα βάσει των όρων αυτών θα μπορούσε να συντελεστεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994, ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της συμφωνίας ΕΟΧ.

51 Επιβάλλεται πάντως η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, όσον αφορά τις αμφιβολίες που διατύπωσε η Επιτροπή στην επιστολή που της απηύθυνε στις 19 Νοεμβρίου 1993 περί της κοινοτικής καταγωγής των προτεινομένων προϊόντων, ισχυρίστηκε στην από 14 Δεκεμβρίου 1993 απάντησή της ότι τα προϊόντα που αυτή πρότεινε είχαν κατασκευαστεί στο Ηνωμένο Βασίλειο. Μόνον χάρη στις επαφές που έγιναν ανάμεσα στην προσφεύγουσα και στην Επιτροπή μετά την 1η Ιανουαρίου 1994, η Επιτροπή μπόρεσε να επιβεβαιώσει τις αμφιβολίες της, με την απόδειξη της αρχικώς σουηδικής καταγωγής των προτεινομένων προϊόντων.

52 Εξάλλου, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας δέχθηκε κατά τη δημόσια συνεδρίαση ότι στην προσφεύγουσα οφείλεται η καθυστέρηση που επήλθε στη διαδικασία όσον αφορά το ότι, χωρίς κακοπιστία, περιήγαγε σε πλάνη την Επιτροπή όσον αφορά την καταγωγή των προϊόντων. Αναγνώρισε επίσης ότι η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να εγείρει παραδεκτώς το θέμα της εφαρμογής της συμφωνίας ΕΟΧ στη διαδικασία συνάψεως της συμβάσεως που προσβάλλεται με την παρούσα προσφυγή στην περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή εξέδιδε την απόφασή της πριν την 1η Ιανουαρίου 1994.

53 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι ορθώς η Επιτροπή βασίστηκε επί των γενικών όρων που η ίδια όρισε στην περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολή προσφορών και τους οποίους αποδέχθηκε η προσφεύγουσα πριν την έναρξη της ισχύος της συμφωνίας ΕΟΧ για να πληροφορήσει, στις 10 Μαρτίου 1994, την προσφεύγουσα ότι η προσφορά της ήταν απορριπτέα με την αιτιολογία ότι, αντιθέτως προς τους όρους που εφαρμόζονται επί της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών, ο προτεινόμενος από την προσφεύγουσα εξοπλισμός δεν ήταν καταγωγής των κρατών μελών της Κοινότητας ή κράτους που αφορά το πρόγραμμα PHARE.

54 Πράγματι, η επιστολή της 10ης Μαρτίου 1994 δεν αποτελεί παρά την εφαρμογή των όρων που καθορίζονται στην περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολή προσφορών και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει δημιουργήσει νέα νομική κατάσταση σε σχέση με την απορρέουσα από την περιορισμένη πρόσκληση προς υποβολή προσφορών. Συνεπώς, το γεγονός ότι η εφαρμογή αυτή έγινε σε μια χρονική στιγμή όπου το νομικό πλαίσιο είχε αλλάξει, λόγω της ενάρξεως της ισχύος της συμφωνίας ΕΟΧ, δεν μπορεί να θίγει το νομικό πλαίσιο που καθορίζεται στην πρόσκληση προς υποβολή προσφορών και να χορηγεί στην προσφεύγουσα δικαιώματα των οποίων δεν μπορεί να γίνει επίκληση κατά τη στιγμή ενάρξεως της προσκλήσεως προς υποβολή προσφορών.

55 Επιπροσθέτως και εν πάση περιπτώσει, η συμφωνία ΕΟΧ δεν μπορεί να εφαρμοσθεί επί συμβάσεων που διέπονται από έννομες σχέσεις στις οποίες μετέχει κράτος το οποίο δεν υπογράφει τη συμφωνία ΕΟΧ. Πράγματι, αντίθετα προς την άποψη της προσφεύγουσας σύμφωνα με την οποία, στο πλαίσιο του προγράμματος PHARE, στην πραγματικότητα η Επιτροπή αγοράζει τα υπό προμήθεια προϊόντα για να τα μεταπωλήσει στη συνέχεια στα δικαιούχα κράτη, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι επίδικες συμβάσεις είναι εθνικές συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν αποκλειστικά στη σφαίρα των εννόμων σχέσεων που δημιουργούνται μεταξύ του προσφέροντος και του δικαιούχου κράτους, εν προκειμένω, της Ρουμανίας, η οποία δεν αποτελεί μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ.

56 Επομένως, προκύπτει ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν εφάρμοσε τη συμφωνία ΕΟΧ στην παρούσα διαδικασία συνάψεως συμβάσεων.

57 Συνεπώς, εν απουσία οποιασδήποτε παράνομης συμπεριφοράς εκ μέρους της Επιτροπής, τα αιτήματα περί αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

58 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

59 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε και η Επιτροπή είχε διατυπώσει σχετικό αίτημα, η προσφεύγουσα καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων της διαδικασίας περί ασφαλιστικών μέτρων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή στο σύνολό της.

2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας περί ασφαλιστικών μέτρων.

Lenaerts Schintgen García-Valdecasas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Οκτωβρίου 1995.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung K. Lenaerts